

ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

1871

ΣΥΜΦΩΝΙΚΑΙ — ΛΑΪΚΑΙ ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Γ. Ν. ΝΑΖΟΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΟΛΥΜΠΙΑ

Κυριακή 6 Δεκεμβρίου 1931 ὥραν 11 π. μ. ἀκριβῶς

ΔΕΥΤΕΡΑ ΛΑΪΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΗΣ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ΤΟΥ

ΩΔΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

1893 - 1931

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ΔΗΜ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΟΛΙΣΤ

ΛΙΛΑ ΛΑΛΑΟΥΝΗ

Πιάνο

Τιμή ἀναλυτικῶς προγράμματος Δρ. 3.

Μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Συναντίας ἡ εἰσοδος ἐπιτρέπεται
μόνον κατὰ τὰ διαλείμματα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. *Manfred* εισαγωγή R. SCHUMANN
 ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας
2. *Concertstück* K. M. von WEBER
 *Ἡ Δνὶς Αἶλα Λαλαούνη καὶ ἡ ὀρχήστρα

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

3. *Συμφωνία ἀρ. 3 εἰς Μι ὄφ.* R. SCHUMANN
 - I. Lebhaft
 - II. Scherzo, Sehr mässig
 - III. Nicht schnell
 - IV. Feierlich
 - V. Lebhaft ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας
4. *Bourrée fantasque* EM. CHABRIER
 (F. Mottl)
 ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας

Πιάνο τῆς συναυλίας : STEINWAY & SONS

*Ἀντιπρόσωπος : Ε. Τσαμουρτζῆς

R. SCHUMANN

Manfred

Πόσον ἡ εἰσαγωγή τοῦ Manfred, μετὴν νοχέλειάν της, τὰ ἀπότομα σταματήματά της, ἐμπρὸς στὴν ἄβυσσον, τὰς στιγμὰς τῆς ἑξαφνικῆς γαλήνης της, μᾶς κάμνει νὰ προαισθανώμεθα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ γενικὸν πνεῦμα τοῦ ἔργου! Τὶ πρόλογος γεμάτος ταραχὴν καὶ ἀγωνίαν, προωρισμένος νὰ περιγράψῃ τὰς ἠθικὰς βασάνους τοῦ ἥρωος τοῦ λόρδου Βύρωος! Μᾶς δίδει ἀπολύτως τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐμέτρησε τὴν μηδαμύτητα τῶν γνώσεών του καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἀγώνων του, αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του νὰ καταλαμβάνεται ἀπὸ λύπην καὶ ἀκατανίκητον ἀπογοήτευσιν διὰ τὸν ἑξωτερικὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐμφανίζεται πια ἄδειανὸς καὶ θλιμμένος, σὰν μὰ σκιὰ τοῦ περνεῖ σὰν ὄνειρο(!).

Ἐν τῷ Σούμαν ἀνεκάλυψε μὲν νὰ περιγράψῃ μουσικῶς τὴν ἠθικὴν κατάστασιν ἐνὸς σὰν τὸν Μάνφρεδ, τὸν Φάουστ, τὸν Βέρθερον, τὸν Ρενέ ἢ τὸν Ρολλά. Δὲν εὐρισκόμεθα πια ἐμπρὸς εἰς τὰς ἀρρενωπὰς καὶ δυνατὰς θλίψεις, τὰς ἐκρήξεις τοῦ συναντῶμεν εἰς τὰ ἔργα τοῦ Μπετόβεν ἔχομεν ἀντιθέτως μὲν συγκεντρωμένην ἀπελπισίαν, μὲν βαθεῖα θλίψιν. Ὁ Σούμαν ἠσθάνετο ὅτι ἡ φύσις τοῦ ἴτου καμωμένη διὰ νὰ μετρηθῇ μὲν ἔργα πολὺ ὑψηλά, διὰ νὰ φθάσῃ κάποιον ἰδεῶδες τοῦ μόνου μεγαλοφυΐα σὰν τοῦ Βύρωος, τοῦ Γκαίτε, τοῦ Σίλλερ, τοῦ Σατωβριάνδου ἢ τοῦ Μυσσέ ἠμποροῦσαν νὰ δημιουργήσουν.

Ἐξέφρασε μὲν γλώσσᾳ πολὺ διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν τῶν προκατόχων του, ἢ τῶν συγχρόνων του, τὴν κατάστασιν τοῦ αἰῶνος του, τὴν κοινὴν ἀπελπισίαν τῆς ἐποχῆς μας, τῆς ὁποίας οἱ μεγάλοι ποιηταὶ τοῦ ἀνεφέραμεν, ὑπέρξαν οἱ πρόδρομοι. Ὁλόκληρον

(*) E. Hippéau—Berlioz (L'Homme et l'Artiste).

τὸ ἔργον τοῦ φέρει τὰ ἀνεξίτηλα ἴχνη τῆς ψυχολογικῆς αὐτῆς καταστάσεως, τῆς καρδιᾶς αὐτῆς τῆς πάντοτε ἀνίσχυρης καὶ κατατρογομένης ἀπὸ ἀνιάτων θλίψων!

Εὐθὺς μὲ τὰς πρῶτας συγχορδίας τῆς εἰσαγωγῆς, συγχορδίας γοργᾶς καὶ ἐρωτηματικᾶς, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ δράμα. Μετὰ τὴν κραυγὴν τῆς ἀπελπισίας ἐξαπλώνεται ἀργὰ καὶ σιγὰ ἓνα μέλος, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου διακρίνομεν ἓνα θέμα, τὸ ὁποῖον, τονιζόμενον ὀλίγον κατ' ὀλίγον, γίνεται ἡ παθητικὴ φράσις ποῦ χαρακτηρίζει τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Μίνφρεδ. Ἀκολουθεῖ μὴ στιγμὴ κατευνασμοῦ, μὰ νέα φράσις ποῦ εἶναι σὰν ἓνα βλέμμα ποῦ ρίχνει ὁ ἦρωας πρὸς τὸ παρελθόν, μὰ γλυκεῖα ἀνάμνησις ἐκείνης ποῦ ἀγάπησε· ἡ φράσις αὐτὴ θὰ ἐπανέλθῃ ὡς δεσποζόν θέμα εἰς ὅλην τὴν εἰσαγωγὴν καὶ θ' ἀναμυθῆ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν φράσεων· τὸ μελωδικὸν αὐτὸ σχῆμα εἶναι τὸ μόνον ἀπὸ τὴν εἰσαγωγὴν, ποῦ θὰ ἐπανεύρωμεν εἰς τὸ ὑπόλοιπον ἔργον, εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπικλησεως πρὸς τὴν Ἀστάρτην καὶ εἰς τελευταίας συγχορδίας τοῦ Requiem. Κατόπιν ἀκολουθεῖ ἡ θανατοσία κατακλείς. Τὸ γλυκὸ, μελωδικὸ κλάμα ποῦ ἐκτελεῖ τὸ κλαρινέτο, ἀνεβαίνει καὶ αἰωρεῖται ὑπὲρ τὴν ὀρχήστραν, ἡ ὁποία συνοδεύει μὲ ἓνα ψέθυρον pianissimo· ὅλα σβύνουν βαθμιαίως μὲ τέχνην ἀπαράμιλλον· τὸ μελωδικὸν σχῆμα τῶν οὐδῶων ἐξαφανίζεται σιγὰ, σιγὰ, τὰ ἔγχορδα ἐκτελοῦν μερικὸς δεμένους μετεώρους φθόγγους, οἱ ὁποῖοι μᾶς βυθίζουσι εἰς τὸ ὄνειρον καὶ ἐπαναφέρουσι τὸ ἀρχικὸν θέμα μὲ ἀργὴν ἀγωγὴν, ὅπου διαγράφεται ἀκόμη, διὰ τὰ σβύση μετ' ὀλίγον, ἡ παθητικὴ φράσις ποῦ χαρακτηρίζει τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτὴν σελίδα, τὴν ἐπιβλητικὴν αὐτὴν σύνθεσιν.

R SCHUMANN

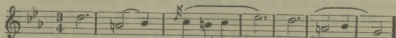
Συμφωνία ἀρ. 3

Ἡ συμφωνία εἰς Μι ὑφ. μεῖζ. θὰ ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῆ «*Συμφωνία τοῦ Ρήνου*», ἐφ' ὅσον ὁ Σούμαν τὴν ἐνεπνεύσθη ἐκ τῆς θέας τοῦ μεγαλοπρεποῦς καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Κολωνίας. Κατὰ τὴν σύνθεσιν τῆς ἐπηρεάσθη ἐπίσης ὁ διδάσκαλος ἀπὸ τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συμπεσοῦσαν χειροτονίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κολωνίας,

von Giessel. Εἰς τὸ γινόντος τοῦτο ὀφείλει ἐπίσης ἡ συμφωνία καὶ τὸ πέμπτον μέρος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀρχικῶς εἶχε χαραῖσαι ὁ Σοῦμαν τὰς λέξεις: «Μὲ τὸν χαρακτήρα συνοδείας πομπῶδους τελετῆς». Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ὁ συνθέτης διέγραψε τὰς λέξεις ταύτας, προσθέσας ἀντ' αὐτῶν: «Δὲν πρέπει νὰ υποδαίξη κανεὶς εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀκροατῶν τὸ αἶσθημα ποῦ ὀφείλει νὰ γεννήσῃ ἐν ἔργον τέχνης, ἐφ' ὅσον τοῦτο καὶ μόνον του ἔμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ...». Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἄλλα μέρη ὁ Σοῦμαν ἔγραψε: «᾽Ωφελίαν νὰ περιέχουν λαϊκὰ στοιχεῖα καὶ ὑποθέτω ὅτι τὸ κατόρθωσα»· καὶ πράγματι· διότι, ἰδίως κατὰ τὸ δεύτερον καὶ πέμπτον μέρος, κυριαρχεῖ ὁ λαϊκὸς χαρακτήρ.

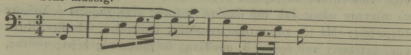
Ἡ Τρίτη Συμφωνία τοῦ Σοῦμαν, συγγενεὴεὶ πρὸς τὰς δύο προηγουμένας εἰς Σι ῥε. καὶ Ρε ἔλ. Ὁ χαρακτήρ της εἶνε ὁμοῦς ἀκόμη εὐθυμότερος καὶ εὐρίσκειται ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴν γοητευτικὴν ζωὴν τῶν χωρῶν τοῦ Ρήνου. Εἶνε ἡ τελευταία Συμφωνία τοῦ συνθέτην, πλουσιωτέρα εἰς φαντασίαν ἀπὸ τὰς προηγηθείσας ἀδελφάς της· αἱ ἰδέαι της ἔχουν πολὺ μεγαλειτέραν δύναμιν, ἡ δὲ ἐνορχήστρωσίς της διακρίνεται διὰ τὴν καλλιτέραν της ἡχητικότητα. Ὁ ἐν γένει τόνος εἶνε πομπῶδης, πολλὰκις μάλιστα μέχρι μονοτονίας· λείπει δὲ γενικῶς ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦτο ὁ ὠραῖος ρόλος τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐμπιστευθῆ ὁ Σοῦμαν—εἰς τὰς ἄλλας Συμφωνίας—εἰς τὰ βιολία. Πλεονάζουν ἐν τούτοις καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν ταύτην τὰ ὠραῖα μέρη ἀναφερόμεν ἐξ αὐτῶν ἰδίως, τὸ δεύτερον θέμα τοῦ πρώτου μέρους:

Lebhaft

Τὸ δεύτερον μέρος, ὡς **σκέρτσσο** ἀναγραφόμενον, ὑπενθυμίζει πολὺ τὸ ἀρχαῖον Μενουέττο. Τὸ πρῶτον τμήμα τοῦ μέρους αὐτοῦ, ἀποτελεῖται ἀπὸ μελωδίας ἡ ὁποία ὑπὸ διαφόρους μορφάς θέλει παρουσιασθῆ καὶ εἰς τὸ δεύτερον τμήμα τοῦ **σκέρτσσο**. Ὁ χαρακτήρ της φράσεως αὐτῆς εἶνε ἐξαιρετικὰ λαϊκὸς καὶ δίδει εἰς τὸ τεμάχιον τοῦτο κατὰ τὸ ἐπιβλητικὸν καὶ ρεαλιστικόν. Τὸ κυριαρχοῦν θέμα τοῦ «σκέρτσσο»:

Sehr mässig.

ὑπενθυμίζει γενικῶς τὰς «*Παιδικὰς σκηνάς*», εἶνε δὲ ἀπαράμιλλον εἰς τὴν ἀνάπτυξίν του.

Μετὰ τὸ Andante (Λα ὕφ. μετξ. $\frac{3}{4}$), διακρινόμενον διὰ τὴν λεπτήν του αἰσθηματικότητα, ἀκολουθεῖ ἐν δεύτερον ἀργὸν θέμα (Μι ὕφ. ἔλ. $\frac{3}{4}$), μὲ πομπώδεις τόνους τῶν ὀκτωτῶν σαλπίγγων, ποὺ ὑπενθυμίζουν τὴν ὑπέροχον σκηνὴν τῆς «*Μαργαρίτας εἰς τὸν ναόν*», ἀπὸ τὸν *Φάουστ* τοῦ αὐτοῦ συνθέτου. Τῆς θρησκευτικῆς ταύτης σκηνῆς θέλομεν ἐπανεύρη ἴχνη εἰς τὸ *Finale*, τὸ ὁποῖον λόγφ τῆς δροσερότητος καὶ τῆς χάριτος ποὺ διαπνέει, εἶνε ὁ καθαρώτερος τύπος τῆς Σουμαννείου μεγαλοφυΐας, τὴν ὁποῖαν μειώνει ἴσως ὀλίγον τὸ σχετικῶς ἀδύνατον κύριον θέμα τοῦ *φινάλε* τούτου.

EM. CHABRIER

La Bourrée fantasque

Ἡ *Bourrée fantasque* ἀνήκει εἰς τὴν μικρὰν σειρὰν τῶν κομματιῶν πιάνου ποὺ ἐξέδωκεν ὁ Σαμπριεὶ τὸ 1890 καὶ τῶν ὁποίων ἡ μουσικὴ εἶνε χαρακτηριστῶς κωμικοῦ καὶ σατυρικοῦ ὅπως καὶ οἱ περισσότεροι τῶν τίτλων του: *La villanelle des petits Canards, la Pastorale des Cochons roses, la Ballade des gros dindons* κ.τ.λ.

Ἡ ἐνορχήστρωσις τῆς *Bourrée fantasque* ἔγινεν ἀπὸ τὸν Félix Mottl τέσσαρα ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συνθέτου καὶ ἐξετελέσθη ὑπὸ τὴν σημερινὴν της μορφήν τὸ 1898 εἰς τὰ Concerts Lamoureux. Τὸ χιοῖμοσ ἦτο, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Pierre Lalo, τὸ κυριώτερον συστατικὸν τῆς μουσικῆς τοῦ Chabrier, ὁ ὁποῖος κατ' αὐτόν, ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν προσωρισμένος νὰ μελοποιήσῃ τὸν *Γαργάντοσάν*, ἢ τὸν *Pantagruel*.

Ἐὰν ὑπῆρχε μουσικός—προσθέτει ὁ διακεκριμένος μουσικοκριτικός—τοῦ ὁποῖου τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ιδιοσυγκρασία δὲν εἴμπορσσαν νὰ κρυφθοῦν—αὐτὸς ἦτο ὁ Chabrier. Ὁ μικροκωμωμένος αὐτὸς ἄνθρωπος εἶχεν ὡς κυριώτερον προτέρημα τὴν κωμικὴν φλέ-

βα καὶ μίαν φαιδρότητα ποῦ ξεχειλοῦσε καὶ ἐσπινθηροβολοῦσεν, ἐνῶ ταυτοχρόνως τὸ φυσικόν του χιοῦμορ καὶ ἡ δύναμις τῆς χαρᾶς του δὲν εἰμποροῦσαν νὰ συγκρατηθοῦν. Ἦδη ἀπὸ τὰ πρῶτα του ἔργα, ὅπως ἡ ὀπερέττα τὸ *Astoria*, ὁ χαρακτήρ αὐτὸς τῆς χαρᾶς γίνεται καταφανὴς καὶ ἐκπλήσσει τὸν ἀκροατήν. Κομμάτια δι' ὀρχήστραν ὅπως ἡ *Espana* ἢ ἡ *Marche Joyeuse*, τὸν παρουσιάζουν διὰ τῆς ἐνορχηστρώσεώς των ὡς συνθέτην ποῦ ξεύρει νὰ βροίσῃ τοὺς πλέον ἐξωφρενικοὺς καὶ κωμικοὺς συνδυασμούς. Ὅλες του ἡ φαντασίαι, ὅλα τὰ μικρὰ κομμάτια, τὰ σκορπισμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἔχουν τὴν σφραγίδα τῆς χαρᾶς αὐτῆς ποῦ ξεχειλίζει.

Ξέρω ἕνα ἀνέκδοτο, ντουέτο, γραμμένον ἀπὸ αὐτὸν γιὰ κάποιαν κωμωδίαν σαλονιοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ ἐξαρετικὸν χιοῦμορ εἶναι πραγματικῶς μοναδικὸν καὶ ἀξιοθαύμαστον ... »

ΤΙΜΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

Θεωρεῖον Α'	Δρχ. 35.—
Πλατεῖα	> 25.—
Ἀμφιθέατρον	> 25.—
Ἐξώστης	> 20.—
Θεωρεῖον Β'	> 20.—
Ὑπερώον	> 15.—

Τὰ εἰσιτήρια πωλοῦνται εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν
(Ὁδὸς Πειραιῶς) καὶ εἰς τὸ Θέατρον «Ὀλύμπια».
